

De diversiteit aan economische kengetallen is groot in de melkveehouderij. De bedrijfskundig adviseurs Rick Hoksbergen, werkzaam voor Alfa Accountants in Nederland, en Johan Achten, verbonden aan Adviesbureau Liba in Vlaanderen, delen beurtelings hun ervaring en geven hun visie op een specifiek kengetal.

Na quotering geen saldo per kilo meetmelk, maar per koe of kilo fosfaat

Per saldo de beste

Er is de afgelopen vijf jaar sprake van een neergaande trend in het saldo op melkveebedrijven. Bij de meeste klanten valt op dat met name de veekosten gestaag stijgen, maar de grootste klapper zit in de voerkosten. Ik ken bedrijven die klem zitten met hun kasstroom vanwege te hoge krachtvoergiften. Wat goed is of slecht, verschilt van bedrijf tot bedrijf. Een van mijn klanten voert de koeien bijna veertig kilo krachtvoer per 100 kilo meetmelk, maar hij is qua ruwvoer niet zelfvoorzienend, hij heeft een hoogproductieve veestapel en voert veel bijproducten. Dan hoor je mij niet klagen. Maar een andere veehouder verstrekt dertig kilo krachtvoer, terwijl hij een slag vee heeft dat uit de voeten kan met minder krachtvoer, waarbij er ruwvoer overblijft en de verkaveling optimaal is. Dan is dertig kilo veel te veel. Een verband leggen tussen productie per koe en de hoogte van het saldo is lastig. Dat hangt samen met de in-

tensiteit van melkveebedrijven. Intensieve bedrijven halen hogere producties per koe, maar voeren ook meer bij, waardoor het voordeel van de extra productie in het saldo niet altijd terugkomt. De hoeveelheid krachtvoer per 100 kilo melk is op intensieve bedrijven iets hoger. Het is de vraag of dit een bewuste keuze is (anders ontstaat ruwvoertekort) of dat hoogproductieve koeien werkelijk minder efficiënt produceren. Wat wel met zekerheid is te stellen, is dat een hogere productie per koe leidt tot hogere veekosten (ziektekosten, ki) per kilo meetmelk. Ook voeren de hoogproductieve bedrijven meer mineralen. Ten opzichte van extensieve bedrijven hebben deze veehouders echter het voordeel van lagere kosten voor grond en machines. Na het einde van de melkquotering is het logischer om het saldo niet meer uit te drukken per kilo meetmelk, maar per koe. Melkproductie is immers niet meer beperkend. Als de mestplaatsing beperkend wordt, is saldo per geproduceerde kilo fosfaat ook nog een optie.'

Het kengetal

Saldo per kilo meetmelk

Het saldo per kilo of per 100 kilo meetmelk is na de voerkosten het meest bekende kengetal binnen de economie van een melkveebedrijf. Het is het verschil tussen de opbrengsten en de directe kosten. Onder opbrengsten vallen het melkgeld, de omzet en aanwas en de overige opbrengsten zoals testpremies, ruwvoerverkoop en, afhankelijk van het beleid van de accountant, agrarisch natuurbeheer. De bedrijfstoelage valt buiten het saldo. De directe of toegerekende kosten zijn kosten voor voer, vee en gewas.

In Nederland lag het saldo in 2009 gemiddeld op 18,75 euro per 100 kilo meetmelk. De 25 procent beste bedrijven realiseerden nog 22,08 euro, de 25 procent minste moesten het stellen met een saldo van 15,39 euro.

Het saldo is vaak uitgedrukt per kilo of per 100 kilo meetmelk om bedrijven eerlijker te vergelijken.

Het verschil

Vlaanderen

Volgens adviesbureau Liba is er weinig relatie tussen het saldo per kilo melk en de productie per koe (correlatie 0,17). Echter, het saldo per koe heeft wél een positieve correlatie (0,78) met de melkproductie per koe. Een koe die 2000 kilo extra melk produceert, realiseert een saldo voordeel van circa 400 euro per koe (2000 kilo melk x 20 cent saldo). Na de quotering wordt een hoge productie per koe de motor onder de saldoverbetering van het bedrijf. Het saldo heeft een goede correlatie met het voersaldo (melkgeld minus voerkosten).